

Kje se končajo pravice staršev in nastopi avtonomija šole

IVKA SODNIK

Velika večina staršev je s šolo zadovoljna, saj se zavedajo, da opravljajo učitelji zelo naporno delo. Težko je krotiti dvajset in več otrok v razredu in jih hkrati še pripraviti k delu. Učni načrti so obsežni in podrobni ter za precej otrok nezanimivi, zato se morajo učitelji zelo potruditi, če hočejo prebuditi njihov interes in sodelovanje.

V vsaki šoli pa se najde peščica staršev, ki jih veliko stvari moti in niso z ničimer zadovoljni. Nekateri se ne strinjajo z dnevno organizacijo pouka, razporedom odmorov, šolsko malico in

kosili, jezijo jih težke šolske torbe. Spet druge moti pomanjkanje discipline v razredu, preveč ali premalo strogi učitelji, neprimerne učne vsebine in količina domače naloge. Tretji pa želijo, da šola poskrbi za red na šolskih avtobusih in doseže na občini, da bo ta uredila varne pešpoti in pločnike ter da se ob šoli postavijo avtobusna postajališča. Skratka – za vse naj poskrbi šola. Vidi se, da starši kot krajani in občani nimajo nobene prave priložnosti opozoriti na svoje interese in potrebe v lokalni skupnosti. Zato postaja šola edini prostor srečevanja in

debatiranja občanov o kakovosti življenja v njihovem šolskem okolju.

Po sedANJI šolski zakonodaji imajo starši precej pravic, ki jim omogočajo sodelovanje pri organizaciji dela v šoli. Eno takšnih področij so pravila šolskega reda, ki so del vzgojnega načrta šole. Svoje mnenje lahko povedo tudi v zvezi z dnevno organizacijo pouka in oblikami sodelovanja s starši, saj je ta del letnega delovnega načrta šole. Zato bi bilo prav, da šola prisluhne potrebam staršev, kdaj naj se zjutraj odpro šolska vrata in organizirajo jutranje varstvo in do kdaj

popoldne naj traja podaljšano bivanje. Prav tako je treba upoštevati pripombe staršev, kdaj lahko pridejo na govorilne ure in ob katerih urah naj bodo organizirani roditeljski sestanki.

Pravice staršev pa se ne hajo na področju, kjer začne veljati strokovna avtonomija šole. Učitelji povsem samostojno izbirajo metode poučevanja, s tem da morajo upoštevati učni načrt. Zato so pripombe staršev, kaj vse bi lahko izločili ali dodali v učno snov, popolnoma neutemeljene. Učni načrti imajo tudi standarde znanja, ki dokaj natančno določajo, kaj morajo učenci na posamezni stopnji šolanja znati. Tega ne morejo presojati starši in oporekati učiteljem. Učitelji so avtonomni tudi na področju ocenjevanja. Pri tem morajo upoštevati kriterije, ki so določeni v učnih načrtih oziroma jih učitelji sami za posamezno predmetno

področje oblikujejo v strokovnih aktivih. Priporoča se, da so znotraj šole učitelji istega predmeta ali razreda čim bolj usklajeni, ker se s tem za vse učence izenačijo pogoji izobraževanja in pričakovani obseg ter zahtevnost znanja. Učitelji naj bi bili svobodni tudi pri izbiri učbenikov in delovnih zvezkov in ravno na tem področju prihaja velikokrat do nesoglasij s starši, saj imajo ti po zakonu pravico z njihovo izbiro soglašati ali pa ne. Ker starši učna gradiva plačajo. Če bi bila šola v resnici brezplačna, za kar se izreka, bi ti problemi odpadli, saj starše skrbijo predvsem stroški, ne pa toliko, pri kateri založbi bo šola kupila učna gradiva. Precej avtonomije si šole vzamejo tudi na področju vzgojnega delovanja šole, saj učitelji najbolje vedo, s kakšnimi vzgojnimi problemi se dnevno srečujejo in kako jih čim bolj uspešno reševati.